



Τα περιοριστικά μέτρα μετακίνησης λόγω του κορωνοϊού και η έλλειψη της έντονης ανθρωπίνης πίεσης, αποτέλεσαν μία σύντομη ευκαιρία ανάκαμψης για τη φύση και ιδιαίτερα για τα θαλάσσια οικοσυστήματα. Αυτό οφείλεται κυρίως στην απουσία χιλιάδων αλιευτικών σκαφών (επαγγελματικών και ερασιτεχνικών), στον προσωρινό περιορισμό της υπεραλίευσης, αλλά και στην απουσία χιλιάδων μικρών και μεγαλύτερων άλλων σκαφών που συνήθως διαπλέουν τις θάλασσές μας προκαλώντας έντονη υποβρύχια ηχορύπανση και όχληση.

Τελικά όμως δεν «έμειναν όλοι σπίτι»... Σε μία περίοδο που κάποιοι θεώρησαν ότι υπάρχει λιγότερη επιτήρηση και μηδενική προσέλευση στις παραλίες από τους πολίτες, μία μικρή μειοψηφία ψαράδων που φέρουν επαγγελματική άδεια και επιμένουν να δυσφημίζουν το σύνολο των αλιέων, συνέχισαν το μακάβριο έργο τους, αποδεκατίζοντας σπάνια θαλάσσια είδη.

Πριν από λίγες ημέρες οι νοτιάδες έφεραν στις ακτές της Σάμου, άλλη μία νεκρή ενήλικη μεσογειακή φώκια. Είχε εμφανή σημάδια ηθελημένης θανάτωσης, αλλά και σημάδια από σφιχτό δέσιμο με σχοινί. Αυτό αποτελεί μία συνήθη πρακτική από τους δολοφόνους των θαλασσών, κατά την απόπειρα βύθισης για να εξαφανίσουν τα θύματα και τα ίχνη τους.

Δυστυχώς το περιστατικό αυτό δεν ήταν μεμονωμένο. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου των περιορισμών μετακίνησης, μέλη του δικτύου πολιτών που απαρτίζουν το άτυπο παρατηρητήριο του Ινστιτούτου Αρχιπέλαγος, έκαναν αναφορές και για άλλα αντίστοιχα περιστατικά και συγκεκριμένα:

- δύο νεκρές φώκιες – μητέρα με το μικρό της - με ένα σχοινί δεμένο γύρω τους, έπειτα από την απόπειρα βύθισης, εντοπίστηκαν από παράκτιο ψαρά δυτικά της Σάμου. Μελετώντας τα θαλάσσια ρεύματα εκτιμάμε ότι αποτελεί το ίδιο περιστατικό με τη νεκρή ενήλικη φώκια που εντοπίστηκε εκβρασμένη λίγες μέρες αργότερα.

Έχουμε βάσιμες υποψίες ότι αυτή η διπλή ηθελημένη θανάτωση προκλήθηκε από συγκεκριμένους κατοίκους του νησιού, οι οποίοι φέρουν επαγγελματική άδεια αλιείας και στο παρελθόν έχουν δολοφονήσει και άλλες φώκιες – επιμένοντας να δυσφημίζουν το σύνολο των ψαράδων, αλλά το ίδιο το νησί. Για το συγκεκριμένο περιστατικό βρισκόμαστε στη διαδικασία συλλογής των απαραίτητων αποδεικτικών στοιχείων.

Πρέπει να αναφερθεί ότι επίσης στη Σάμο αναμένεται η δίκη για τη θανάτωση της φώκιας που ήταν γνωστή ως Αργυρώ – από «μέλος» της ίδιας δολοφονικής «παρέας».

□ δύο αναφορές για νεκρές φώκιες έγιναν στα βόρεια Δωδεκάνησα, η μία εκ των οποίων θανατώθηκε και βυθίστηκε με παρόμοιο τρόπο,

□ ενώ τρεις μεσογειακές φώκιες εντοπίστηκαν νεκρές την ίδια χρονική περίοδο στην Σκιάθο, στην Κω και στο Γύθειο.

Αξιοσημείωτο είναι ότι σχεδόν όλα τα περιστατικά αυτά εντοπίστηκαν σε παραλίες, δηλαδή σε περιοχές όπου υπάρχει συχνή και εύκολη πρόσβαση και έτσι έγιναν αντιληπτά. Αυτό που πρέπει να όμως να τονίσουμε για άλλη μία φορά είναι ότι τα περιστατικά που εντοπίζονται και καταγράφονται, αποτελούν ένα πολύ μικρό ποσοστό των πραγματικού αριθμού των θανατωμένων ζώων. Τα περισσότερα καταλήγουν σε απόκρημνες και δυσπρόσιτες ακτές – όπως είναι άλλωστε το μεγαλύτερο μέρος της ελληνικής ακτογραμμής, με αποτέλεσμα να μην εντοπίζονται ποτέ.

Ο σκοπός αυτού του άρθρου δεν είναι να αποτελέσει μία νεκρολογία, αλλά μία αφορμή για να αλλάξουν τα πράγματα. Οφείλουμε να σταματήσουμε να αποδεχόμαστε ως κανονικότητα τη δολοφονία των ζώων, και όλοι μας: οι αρχές, οι περιβαλλοντικοί φορείς, οι κάτοικοι των παράκτιων περιοχών και οι ίδιοι οι αλιείς, να κάνουμε ότι είναι εφικτό για τον εντοπισμό των περιστατικών, αλλά και των δολοφόνων που συνεχίζουν κυκλοφορούν στις θάλασσες μας.

Παράλληλα όμως εγείρονται πολλά εύλογα ερωτήματα. Στη χώρα μας έχει δαπανηθεί τις τελευταίες δεκαετίες πακτωλός δημόσιων και ιδιωτικών πόρων για την «προστασία» της Μεσογειακής φώκιας, από τα οποία ποτέ δεν έφτασε ούτε ένα ευρώ στις κοινωνίες που ζουν και συνυπάρχουν με αυτά τα ζώα και θα μπορούσαν να αποτελέσουν ουσιαστικό μέρος της λύσης. Οι περιβαλλοντικοί φορείς - διαχειριστές αυτών των δεκάδων εκατομμυρίων αξιοποιώντας την ανωνυμία των πόλεων, επιμένουν να παρουσιάζουν μία ωραιοποιημένη εικόνα από ανέμελες φώκιες που προσεγγίζουν τις ακτές στην αναζήτηση της τροφής τους. Αυτή η σπατάλη πόρων στο όνομα της φύσης, χωρίς να γίνει ποτέ ουσιαστικός (όχι λογιστικός) έλεγχος για τα αποτελέσματα αυτών των δράσεων και προγραμμάτων, είναι κάτι για το οποίο εμείς στο Ινστιτούτο Αρχιπέλαγος, ζώντας εδώ και δεκαετίες κοντά στις

νησιωτικές κοινωνίες, πρέπει να απολογούμαστε καθημερινά, παρόλο που απέχουμε συνειδητά από αυτού του τύπου τις επιδοτήσεις.

Εν μέσω της καταστροφής και του αποδεκατισμού του είδους, δεν υπάρχει χώρος για ωραιοποιημένες προσεγγίσεις, για ένα θαλάσσιο θηλαστικό που έχει ήδη εξαφανιστεί από τη δυτική και την κεντρική Μεσόγειο και εάν δεν λάβουμε αποτελεσματικά μέτρα, απλώς θα μετράμε τους θανάτους του έως ότου εξαφανιστεί και από τις ελληνικές θάλασσες. Το σίγουρο είναι ότι εάν δεν αλλάξει κάτι δραστικά, όταν αντιληφθούμε το μέγεθος της καταστροφής που ανεχόμαστε, θα είναι πάρα πολύ αργά.

Θοδωρής Τσιμπίδης

Διευθυντής

Ινστιτούτο Θαλάσσιας Προστασίας "Αρχιπέλαγος"